Landbrug

Af Lennart Kiil

Landbrugsland på Bornholm.

paciana. CC BY 3.0. Wikimedia Commons.

Klima og vejr har altid været af stor betydning for landbruget. Med den voksende befolkning tyder noget nu på, at landbruget også spiller en rolle i klimaforandringerne.

Landbruget er essentielt for menneskeheden. Uden et velfungerende netværk af landbrug, vil der ikke være mad nok til at mætte alle verdens munde.

Der bliver derfor gjort et stort stykke arbejde for at sikre, at landbruget også i fremtiden vil kunne levere de nødvendige fødevarer. Da landbruget er meget følsomt overfor klimaforandringer, koncentrerer det meste arbejde sig om at forhindre en del

Kopiering og print fra Klimaleksikon til undervisningsbrug tilladt efter aftale med CopyDan Tekst & Node

af klimaforandringerne i at opstå og om tilpasning til de klimaforandringer, der opstår hen ad vejen. Nogle steder i verden vil global opvarmning resultere i et større høstudbytte, det gælder blandt andet her i Danmark. Faktisk vil mere CO2 i atmosfæren helt generelt betyde forøget plantevækst.

Det betyder at landbrug mange steder vil være i stand til at producere flere fødevarer på et givet stykke jord. Desværre vil klimaforandringer lede til mindre høstudbytte mange af de steder i verden, hvor der i forvejen er mangel på fødevarer. Det er fordi, at klimaforandringer medfører et ændret vejrlig. Når temperaturerne bliver meget høje og regnmængden svinder ind til nærmest ingenting, hjælper den ekstra CO2 i atmosfæren ikke. Landbruget indvirker også på klimaet. Der er udledning af kuldioxid fra de maskiner, man bruger i landbruget, og kvæg udleder store mængder metan, der også er en kraftig drivhusgas.

Landbrug fylder også meget, og når for eksempel skov fældes for at gøre plads til dyrkning af jorden, frigives det kulstof, der var bundet i træerne, som CO2, hvilket resulterer i stigende temperaturer. Intensiv dyrkning reducerer også jordens evne til at fungere som kulstofafløb. Det betyder, at mindre CO2 bindes i jorden - og mere af den vil derfor sive ud i atmosfæren og bidrage til drivhuseffekten.

Landbrugets udledning i tal

Ifølge FN's klimapanel IPCC kom 22 procent af den menneskeskabte udledning af drivhusgasser i 2019 fra landbrug, skovbrug og anden arealanvendelse, svarende til 13 milliarder ton CO2e. Kun energiforsyningen med 34 procent og industrien med 24 procent udledte mere.[1] Omkring halvdelen af denne udledning er CO2 fra ændret arealanvendelse, især afskovning, mens den anden halvdel kommer fra selve landbruget og hovedsageligt er metan og lattergas.[1] Metan dannes i drøvtyggernes fordøjelse og i husdyrgødning, mens lattergas dannes, når kvælstof fra gødning omsættes af bakterier i jorden.[2] Lattergas er en meget kraftig drivhusgas: over 100 år opvarmer et kilo lattergas 273 gange så meget som et kilo CO2, og den bliver i gennemsnit 109 år i atmosfæren (drivhuspotentiale).[3] Når skov fældes og bliver til mark, bliver landskabet lysere, så mere sollys kastes tilbage (albedo), hvilket virker

Kopiering og print fra Klimaleksikon til undervisningsbrug tilladt efter aftale med CopyDan Tekst & Node

afkølende. CO2 fra træerne og skovbunden opvarmer dog mere på langt sigt.[4]

I Danmark udledte landbruget og dets arealanvendelse i 2020 cirka 16 millioner ton CO2e, lidt over en tredjedel af Danmarks samlede udledning. Andelen ventes at stige mod 45 procent i 2030, fordi andre sektorer skærer hurtigere ned.[5] Med aftalen om et grønt Danmark fra 2024 skal landbruget fra 2030 betale en afgift af udledningen fra husdyr (CO2-afgift).[6]

---

1. IPCC (2022): Sjette hovedrapport, arbejdsgruppe III, sammenfatning for beslutningstagere, B.2.1 og B.2.2.
2. Landbrugsstyrelsen: Drivhusgasser fra landbruget.
3. IPCC (2021): Sjette hovedrapport, arbejdsgruppe I, kapitel 7, tabel 7.15.
4. IPCC (2021): Sjette hovedrapport, arbejdsgruppe I, sammenfatning for beslutningstagere, figur SPM.2.
5. Klimarådet: Afgift på alle landbrugets udledninger.
6. Aftale om et grønt Danmark (den grønne trepart), 2024.

Husk at tage quizzen online på klimaleksikon.dk/opslag/landbrug

Sådan henviser du til opslaget

Lennart Kiil: "Landbrug". Klimaleksikon, klimaleksikon.dk/opslag/landbrug, hentet 15. november 2026.

Klimaleksikon er gratis og uden login.

Kopiering og print fra Klimaleksikon til undervisningsbrug tilladt efter aftale med CopyDan Tekst & Node